

DIVADELNÍ NOVINY

1. Ostravská Carmen – příběh, který si můžeme domýšlet

31.05.2022 Divadelní noviny - Roman Vašek

strana: 5 rubrika: Kritika

[Odkaz na originál](#)

Klíčová slova: balet; baletem; baletní; Divadle; divadlo; Jiřího; moravskoslezské; Myrona; Národní; Ostrava; Ostravský; ostravských; ostravským

Už to vypadalo, že tato ostravská sezona bude nejslabší za poslední léta. Po omylu, jakým byl svérázný výklad pozdně romantického baletu Korzár, který připravil Francouz Michel Bejar, a po obsahově zašifrovaných, byť tanečně zajímavých Mahlerových vzpomínkách norského choreografa Jo Stromgrena ale sezonu zakončila překvapivá Carmen, původní kreace Jiřího Pokorného, který jako tanečník prošel angažmá v kyliánovském Nizozemském tanečním divadle a ve společnosti Kidd Pivot ceněné kanadské choreografky Crystal Pite. Vliv kvalitních tvůrců, s nimiž pracoval, a prostředí podněcující kreativitu jsou na jeho práci hodně znát. Po choreografii Útěk obra jde o Pokorného druhou spolupráci s **ostravským baletem**, zároveň však o jeho debut na poli celovečerního dějového baletu. Pracoval na Bizetem inspirovanou skladbu Rodiona Ščedrina, dvě čísla z Bizetovy opery a dokončené – spíše zvukové než hudební – pasáže Davidsona Jaconella. Důležitým partnerem mu byl dramaturg Václav Janeček, i když libreto odrážející se v podrobné synopsi otištěné v programové brožuře jen částečně korespondovalo s tím, co jsem "četl" z dění přímo na jevišti.

Po rozpačitém úvodu, kdy dostala prostor poněkud zdouhavá a k tématu Carmen jen obecně odkazující deklamace, následuje razantní taneční vstup. Ocitáme se v blíže neurčeném potmělém tanečním klubu ohrazeném pojízdnými poloprůhlednými i odrazivými paravány. Ty se později ukážou jako velmi funkční scénický prvek, který dokáže při správném nasvícení zajímavě deformovat obrysy postav.

Na motivy z Bizetovy předehry vidíme sbor v podobě proměňující se taneční skulptury, z níž se s milimetrovým timingem vydělují její jednotlivé sekce, aby se vzápětí zase spojily v pohyblivý celek. K baletu má jejich tanec daleko, záškuby reagující na temperamentní hudbu připomínají spíše tanec na techno party.

V následné taneční explikaci jednotlivých aktérů příběhu energie trochu opadá. Není jednoduché rozklíčovat, kdo je kdo, obzvláště když choreograf vychází z literární či operní předlohy nebo z předchozích baletních zpracování velmi volně – některé postavy přidává, u jiných posouvá či zásadně mění charakter. Pohybová kvalita umocněná spojením choreografova současného tanečního výraziva a převážně **baletní** zkušenosti **ostravských** tanečníků je ale očividná. Jiskří to, pulzuje; postavy tepou životem. Pro vyjádření napětí v soubojích či rvačkách stačí výrazná pohybová stylizace, zpomalení, reakce na pohybový impulz protistrany. Žádná velká gesta, natož naturalismus.

Zhruba od jedné třetiny se choreograf více soustřeďuje na hlavní aktéry a nervní napětí roste. **Ostravský balet** v tu chvíli už "šlape" naplno. V dynamice a také kvalitě a přesnosti nazkoušení dokazuje, že patří ke špičce mezi českými baletními ansámbly.

V pozadí se objevuje býk. Ostatně s jeho symbolikou pracovali i někteří jiní choreografové. Ve verzi Alberta Alonsa z konce šedesátých let je výraznou taneční postavou; Mats Ek zase ve své slavné inscenaci z kraje devadesátých let přirovnává k rozrušenému býkovi Dona Josého. U Jiřího Pokorného jde hlavně o symbol síly, plodnosti; sexuální touhy, která všemi aktéry této inscenace prorůstá.

Carmen je sebevědomá dívka žijící přítomností, hvězda tanečního parketu, která miluje dle aktuálního rozpoložení a situace. Svou sílu prezentuje zdůrazněním svých bicepsů a zaťatou pěstí. V podání Natalie Adamské jde o zvláštní rozpor, kdy křehká tanečnice často uzurpuje veškerou pozornost. Jako by její život byl rychlou jízdou, které dodává pohon extáze či jiná droga. Francesco Fasano jako Don José je postupně usmýkáván milostnou touhou. Podléhá pudům, iracionalitou svého jednání vzbuzuje až lítost. Nechává se ponížít, jen aby zaujal. A pak je tu Lady M v podání křehké Shino Sakurado – postava hodně vzdálená od Micaely z Bizetovy opery. Složitá a nejednoznačná. Přítelkyně Carmen a ochránitelka Josého, ale také intrikánka podléhající své sexuální touze a zřejmě jen ve svých představách utíkající do milostného objetí se symbolickým býkem. Josého sok Escamillo se zdá v tomto čtyřúhelníku nejčitelnější. Rei Masatomi v této roli ohromuje sebevědomím a skokanskou suverenitou. Jeho vstup nebo spíš vlet na pomyslný taneční parket je impozantní.

S blížícím se závěrem napětí kulminuje.

Carmen sebevědomě ukazuje věčko jako znak vítězství, avšak vzápětí ji vidíme mrtvou. Není zřejmé, jak zemřela a zda přičiněním někoho jiného. Že by neodhadla svou dávku drogových stimulů a její organismus zkolaboval?

Příběh inspirovaný Carmen, který vypráví Jiří Pokorný, se odvíjí bez většího popisu. Choreograf pracuje spíše s náznakem a citlivým vyjádřením chemie mezi jednotlivými postavami.

Nedává mnoho jasných odpovědí a nechává divákům prostor, aby si příběh dotvořili ve své fantazii.

Národní divadlo moravskoslezské, Ostrava – Carmen. Choreografie Jiří Pokorný, hudba Rodion Ščedrin, Georges Bizet a Davidson Jaconello, dramaturgická spolupráce Václav Janeček, scéna a světelný design Loes Schakenbos, kostýmy Marek Cpin, asistentka choreografa Nataša Novotná. Premiéra 12. května 2022 v **Divadle Jiřího Myrona**.

Foto: Carmen Natalie Adamské je sebevědomá dívka žijící přítomností, hvězda tanečního parketu, která miluje dle aktuálního rozpoložení a situace

Ostravská Carmen – příběh, který si můžeme domýšlet

Už to vypadalo, že tato ostravská sezona bude nejslabší za poslední léta. Po omylu, jakým byl svérázný výklad pozdně romantického baletu Korzár, který připravil Francouz Michel Bejar, a po obsahově zašifrovaných, byť tanečně zajímavých Mahlerových vzpomínkách norského choreografa Jo Strömghrena ale sezonu zakončila překvapivá Carmen, původní kreace Jiřího Pokorného, který jako tanečník prošel angažmá v kyliánovském Nizozemském tanečním divadle a ve společnosti Kidd Pivot ceněné kanadské choreografky Crystal Pite. Vliv kvalitních tvůrců, s nimiž pracoval, a prostředí podněcující kreativitu jsou na jeho práci hodně znát.

Po choreografii Útek obra jde o Pokorného druhou spolupráci s ostravským baletem, zároveň však o jeho debut na poli celovečerního dějového baletu. Pracoval na Bizetem inspirovanou skladbu Rodiona Ščedrina, dvě čísla z Bizetovy opery a dokomponované – spíše zvukové než hudební – pasáže Davidsona Jaconella. Důležitým partnerem mu byl dramaturg Václav Janeček, i když libreto odrážející se v podrobné synopsi otištěné v programové brožuře jen částečně korespondovalo s tím, co jsem „četl“ z dění přímo na jevišti.

Po rozpačitém úvodu, kdy dostala prostor poněkud zdouhavá a k tématu Carmen jen obecně odkazující deklamace, následuje razantní taneční vstup. Ocitáme se v blíže neurčeném potměném tanečním klubu ohraničeném pojízdnými poloprůhlednými i odrazivými paravány. Ty se později ukážou jako velmi funkční scénický prvek, který dokáže při správném nasvícení zajímavě deformovat obrysy postav.

Carmen Natalie Adamské je sebevědomá dívka žijící přítomností, hvězda tanečního parketu, která miluje dle aktuálního rozpoložení a situace FOTO SERGHEI GHERCIU

Na motivy z Bizetovy předehry vidíme sbor v podobě proměňující se taneční skulptury, z níž se s milimetrovým timingem vydělují její jednotlivé sekce, aby se vzápětí zase spojily v pohyblivý celek. K baletu má jejich tanec daleko, záškuby reagující na temperamentní hudbu připomínají spíše tanec na techno party.

V následné taneční explikaci jednotlivých aktérů příběhu energie trochu opadá. Není jednoduché rozklíčovat, kdo je kdo, obzvláště když choreograf vychází z literární či operní předlohy nebo z předchozích baletních zpracování velmi volně – některé postavy přidává, u jiných posouvá či zásadně mění

charakter. Pohybová kvalita umocněná spojením choreografa současného tanečního výraziva a převážně baletní zkušenosti ostravských tanečniců je ale očividná. Jiskří to, pulzuje; postavy tepou životem. Pro vyjádření napětí v soubojích či rvačkách stačí výrazná pohybová stylizace, zpomalení, reakce na pohybový impuls protistrany. Žádná velká gesta, natož naturalismus.

Zhruba od jedné třetiny se choreograf více soustřeďuje na hlavní aktéry a nervní napětí roste. Ostravský balet v tu chvíli už „šlape“ naplno. V dynamice a také kvalitě a přesnosti nazkoušení dokazuje, že patří ke špičce mezi českými baletními ansámby.

V pozadí se objevuje býk. Ostatně s jeho symbolikou pracovali i někteří jiní choreografové. Ve verzi Alberta Alonsa z konce šedesátých let je výraznou taneční postavou; Mats Ek zase ve své slavné inscenaci z kraje devadesátých let přirovnává k rozruženému býkovi Dona Josého. U Jiřího Pokorného jde hlavně o symbol síly, plodnosti; sexuální touhy, která všemi aktéry této inscenace prorůstá.

Carmen je sebevědomá dívka žijící přítomností, hvězda tanečního parketu, která miluje dle aktuálního rozpoložení a situace. Svou sílu prezentuje zdůrazněním svých bicepsů a zafatou pěstí. V podání Natalie

Adamské jde o zvláštní rozpor, kdy křehká tanečnice často uzurpuje veškerou pozornost. Jako by její život byl rychlou jízdou, které dodává pohon extáze či jiná droga. Francesco Fasano jako Don José je postupně usmýkáván milostnou touhou. Podléhá pudům, iracionalitou svého jednání vzbuzuje až lítost. Nechává se ponížít, jen aby zaujal. A pak je tu Lady M v podání křehké Shino Sakurado – postava hodně vzdálená od Micaely z Bizetovy opery. Složitá a nejednoznačná. Příteklyně Carmen a ochránitelka Josého, ale také intrikánka podléhající své sexuální touze a ve svých představách utíkající do milostného objetí se symbolickým býkem. Josého sok Escamillo se zdá v tomto čtyřúhelníku nejčitelnější. Rei Masotomi v této roli ohromuje sebevědomím a skokanskou suverenitou. Jeho vstup nebo spíš vlet na pomyslný taneční parket je impozantní.

S blížícím se závěrem napětí kulminuje. Carmen sebevědomě ukazuje věčko jako znak vítězství, avšak vzápětí ji vidíme mrtvou. Není zřejmé, jak zemřela a zda přičiněním někoho jiného. Že by neodhadla svou dávku drogových stimulů a její organismus zkolaboval?

Příběh inspirovaný Carmen, který vypráví Jiří Pokorný, se odvíjí bez většího popisu. Choreograf pracuje spíše s náznakem a citlivým vyjádřením chemie mezi jednotlivými postavami. Nedává mnoho jasných odpovědí a nechává divákům prostor, aby si příběh dotvořili ve své fantazii.

ROMAN VAŠEK

Národní divadlo moravskoslezské, Ostrava – Carmen. Choreografie Jiří Pokorný, hudba Rodion Ščedrin, Georges Bizet a Davidson Jaconello, dramaturgická spolupráce Václav Janeček, scéna a světelný design Loes Schakenbos, kostýmy Marek Cpin, asistentka choreografa Nataša Novotná. Premiéra 12. května 2022 v Divadle Jiřího Myrona.

« zpět na začátek